

היכלולא דצדיקיא

לקט אמרים

בעניני דת ודעות מגדולים וצדיקים
שחל היומא דהילולא שלהם בחודש הזה

הסבא קדישא

הגה"ק רבי שלמה אליעזר אלפאנדרי זיע"א

ראש הרבנים דצפת זקן רבני הספרדים ובעל שו"ת סבא קדישא

נלב"ע כ"ב אייר שנת תר"צ לפ"ק

אשר נתפרסמו בגליונינו "אמונה ודעת" בשנים עברו

וכעת מופיע בקובץ נפרד

חודש אייר תשפ"א

מערכת "השקפה בדודה"

© כל הזכויות שמורות

הערות והארות בעניני הגליון, והודעת פרטים על שיעורים וחבורות וספרים וכדו', וכמו"כ לתרומות והנצחות

יכולים לשלוח לפאקס: 03-6443567 או לאימעיל: A146556474@gmail.com

וכן אפשר להשאיר הודעות למערכת בטעל. 0747962033

לתרומות והנצחות בחו"ל אפשר להתקשר בטעל:

בארה"ב: 502-4186 (845). בלאנדאן: 075-3507-8220.

במאנטשעסטער: 07835298520. באנטווערפען: 032-4912-81276

ניתן לתרום בכרטיס אשראי ע"י מערכת "נדרים פלוס" בעמדות הפזורות ע"ש "אמונה ודעת"

או ע"י מערכת "נדרים פון" בטעל: 03-7630585 קאוד-5374

או העברה לחשבון בבאנק פאג"י, סניף 188, מ.ח. 105416010, ע"ש ליבוביץ לציין עבור "אמונה"

הגליון החודשי "אמונה ודעת" מופץ בעזהשי"ת באלפי העתקות

בערי ארה"ק: ירושלים, בית שמש, בני ברק, וצפת, ומודיעין עילית. ובחו"ל: בארה"ב, בקאנאדא, ובענגלאנד, כ"י.

הגליונות ניתן להשיג:

ירושלים: 05484-85560 | בית שמש: 05832-44306 | בני ברק: 05331-27056 |

צפת: 0527698687 | מודיעין עילית: 052769868

החפץ להיכנס לרשימת מקבלי הגליון מידי חודש נא לשלוח "בקשה"

לאימעיל אדרעס a146556474@gmail.com

הסבא קדישא הגה"ק רבי שלמה אליעזר אלפאנדרי זיע"א

ראש הרבנים דצפת זקן רבני הספרדים ובעל שו"ת סבא קדישא

נלב"ע כ"ב אייר שנת תר"צ לפ"ק

נולד בערך בשנות התק"ע בעיר קושטא (שנודע בשמות איסטאנבול, קאנסטאנטינופיל, קושטנדינא) שבמדינת טערקיי (תוגרמה) לאביו הרב ר' יעקב ז"ל שהי' רבני העיר והיה נצר למשפחת רבנים הגאון"ק רבי חיים אליפאנדרי זצוק"ל בעל קובץ מגיד מראשית, ובנו רבי יעקב זצוק"ל בעל שו"ת מוצל מאש, משפחתו ממגורשי ספרד מיוחסת דור אחר דור מזרע דוד המלך ע"ה, ואמו היתה ממשפחת הגאון רבי יהושע זצוק"ל בעל נחלה ליהושע, בשנות נעוריו נחלה הרבה ונתנו לו אז השם הנוסף "מרקאדו", [שהיתה אז סגולה מקובלת אצל הספרדים למכור ולפדות את הבן ונקרא בשם זה, ע"כ נקרא בכ"מ בשם זה], מימות ילדותו לא מש מתוך אהלה של תורה ויצא שמו בכל ערי טערקיי ברוב חכמתו גאונותו וצדקותו וכל רז לא אניס ליה, בהגיע לשמונה עשרה לחופה נשא את זוגתו ע"ה ונולד לו בן יחיד שנפטר בצעירותו ולא זכה יותר לזש"ק (וכשנפטרה אשתו לעת זקנתו לא נשא אחרת).

בשנות הת"ר כבר החל לשמש כר"מ בישיבה והחל להרביץ תורה לעדרים ומתלמידיו הרבים יצאו גדולי תורה והוראה מפורסמים ביניהם הגאונים בעל השדה חמד ובעל קרית ארבע ז"ל ועוד, בהיותו כבן שלושים נבחר אל וועד הקהילה הרוחנית בקושטא, והעיר היתה נחלקת לכמה חלקים וכל חלק נחשבה כעיר נפרדת וקהילה בפנ"ע והפצירו אנשי קהילתו שיקבל את משרת הרבנות עליו, אכן הוא ברוב ענוותנותו לא הסכים בשום אופן ללבוש המצנפת של משי על ראשו ולא לקרותו רב, ולא ליהנות ולקבל פרס מהם, רק התנהג בפשטות עצומה, אבל השיב לכל את שאלותיהם בד' חלקי השו"ע וכל דבר הקשה יביאון אליו מכל חלקי העיירות והישיבות שבקושטא, ואעפ"כ לא רצה לשבת בבית דין רק עסק כל היום בתורה ולא פסק פומיה מגירסא, והתכתב עם גדולי דורו בדבר ה' זו הלכה, וכמו"כ נתפרסם שמו כאיש מופת ואיש פלא אשר לא נפל מדבריו ארצה ונתקיים אצלו ותגזור אומר ויקם לך, ותהי חרדת אלקים סביב אליו, וכולם ראו אותו כמלאך אלקים.

בשנת תרנ"ז נתבקש ע"י אנשי העיר הבירה דמשק שיקבל עליו לשמש שם ברבנות, ומתחילה לא הסכים שהרי לא אבה לקבל עליו את תכסיסי המלכות אכן בסופו של דבר הסכים לזה, [עי' ב"חיות אש" שהיה זה מכח איזה פרשה, שהיה בקושטא איזה עשיר מקורב למלכות שמסר יהודים לצבא, והסב"ק הזהירו שאם ימשיך בכך מרה יהיה אחריתו, ואכן נענש במיתה חטופה, וכל בני העיר וראשיה ושרי המלוכה באו ללוותו ולכבדו, והי' דרכם שלא להספיד כלל טרם שיספיד הרב, והסב"ק לא רצה להגיע ללויה ולא נתן רשות להספיד כלל וכל הפצרותיהם לא הועיל יע"ש באריכות, ואז אמר שאינו רוצה לדור בעיר שראשיה רשעים], ואכן נתקבל לשם בהסכמת הראב"ד והחכם באשי של דמשק ושם שימש כרב למעלה מעשר שנים, בעת ההוא גר שם הגאון רבי יצחק אבולעפאי זצוק"ל בעל שו"ת פני יצחק שהי' גאון עצום וחרף, וע"כ יעצו אנשי בית הסב"ק שלא יגיע לשם שהגאון הפני יצחק יקפח אותו בהלכות ויבטל את דבריו בחריפותו אבל הסב"ק לא התפעל ואמר א"כ אדרבא אלך לשם ואקבל ממנו מרותו, אכן בסופו של דבר העיד הסב"ק בעצמו דאף שהתפלפל הרבה עם הגאון המהרי"א בכ"ז מעולם לא כיבשו הארי הלזה, ואף הפני יצחק כתב עליו כי לימודו הוא כאחד מהראשונים וש"הלכה כמותו אשרי יולדתו אין חקר לתבונתו", בהיותו בדמשק היה מנהיג את העיר ביד רמה ונתכהן בתור חכם באשי ורב ראשי והיה אהוב מאוד בעיני המלך ופעל ועשה הרבה טובות וגדולות ליהודים שבשם, ומצד שני היה תקיף ולא נשא פנים אף לגבירים ומכובדים, ואלו שפגעו בכבודו נענשו מרה.

בשנת תרס"ח התכונן לעלות לארה"ק ולהתיישב בחברון אלא שבשנת תע"ר בחודש סיון התבקש לבוא לעיה"ק צפת ת"ו בהיות שהי' חסר להם רב שידע להנהיגם כראוי, וקיבל את המשרה על שכמו ושם שימש כרב עד שנת תרפ"א, ונחשב שם כ"ראש הרבנים" וראש המדברים בכל העיר, והיה פחד גורא לראות בכל לילה האיך שעוסק בתורה ועמוד אש על ביתו וקול התורה נשמע למרחוק, פעם רצו הערביים להציק ולהפריע לבוא להילולת

הרשב"י והוא צוה שילכו ויעשו ההילולא באין מפריע ואכן כדבריו כן ה' ותהי חרדת אלקים עליהם, וכן נשמע עליו סיפורי מופת לרוב. באותו שנה בחודש אדר עזב את צפת והתגורר בטבריה ובירושלים לצורך רפואתו, בשנת תרפ"ה ט"ו אלול עבר לגור בירושלים בקביעות עפ"י הפצרות חכמי ירושלים עיה"ק ובכדי להתרפאות בבית חולים של הד"ר הרב משה וואלאך ז"ל, ושם ישב בביתו ברחוב שנקרא כיום על שמו עד לפטירתו. באותה תקופה זכו כמה מתלמידי חכמים יקירי ירושלים לשהות אתו בביתו וליהנות מאורו מהם הגה"צ ריא"ז מרגליות זצוק"ל ועוד, ואף שהיה אז בזקנה מופלגת ביותר ממאה שנים היה דעתו צלולה וברורה וחזקה.

אף שהיה מסתיר את גדלותו בכל יכלתו הרגישו גדולי הדור את עוצם קדושתו ואף גדולי הרבנים ממקהלות האשכנזים העריכו והעריצו אותו עד למאוד, וכידוע שהגה"ק מהרי"ח זאנענפלד זי"ע כשנפגש איתו היה מרכין את ראשו לקבל ברכת הסב"ק, וכן אמר פעם הגאון ר' וועלוול מינצבורג ז"ל מרבני ירושלים להגאון מטשעבין זי"ע אודות הסבא קדישא "כולנו ילדים לעומתו", הגאון משימלויא זי"ע כתב פיתקא להסב"ק ומזכיר שם שמות משפחתו, וחותרם "עבדו המצפה לשרתו".

וביותר מפורסם גודל התקשרות הגה"ק מרן המנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע אליו וכמתואר באריכות בספר "מסעות ירושלים" שחיברו הרב משה גאלדשטיין ז"ל (בעמח"ס "תיקון עולם" נגד האגודה) שכאשר נודע להמנח"א אודות הסב"ק דרש וחקר אודותיו והתפעל מאוד ממנו, עד שהוחלט לנסוע במיוחד לארה"ק בכדי לפגשו, ומעתיק שם חליפת המכתבים שהי' להמנח"א עם הסב"ק בדבר הנסיעה, והדבר נפלא ביותר שהרי ידוע גודל תקפו וגדולתו של הגה"ק המנח"א זי"ע ובכ"ז התבטל אל הסב"ק ממש כעבדא קמיה מרא, במכתבו מיום ד' נצבים וילך תרפ"ט כתב אליו בזה"ל, לכבוד רבינו חיות נפשינו פאר דורינו גאון הגאונים קה"ק שר התורה נהורא נפישא וכו' וכו' לו דומיה תהילה... לבי בוער וחפץ לראות פני קדשו וכו' ומסיים ומחוי קידה באהבה נחמדה, וכע"ז כתב עוד מכתבים, ובמכתבו מיום ג' פ' ויחי' תר"צ כתב בא"ד נכספה וגם כלתה נפשי לראות... לקבל פני שכינה הדר"ג... וביום י"ב ניסן תר"צ (כשבא לידי מעשה והתכוון ליסע לארה"ק) כותב במכתבו כ"ק נשיא ישראל נזר אריאל האי סבא קדישא וכו' ומצלאין אנו כ"פ ביום תמיד על חיי דמרן שליט"א עד ביאת ג"צ ב"ב ויוליכנו קוממיות לארצנו ב"ב בחיים חיותנו ובכט"ס, ועתה עיני כלות ומיחלות בגעוגי הנפש לראות את פני קדוש מלכנו הי"ו ולנשק ידיו הטהורים... ואכן כאשר ביקר אותו נכנס אליו באש לוהט וחיבת הקודש והכנעה וקידה ורצה לנשק את ידיו והסב"ק לא הניחו "ובקול חוצב בירך ברכת שהחיינו בשם ומלכות" (עי' כ"ז במסעות ירושלים סדר יום א' אות י"ב), ואח"כ כשבא לבקרו הפציר אצל הסב"ק ואמר לו דכיון "שהוא צדיק הדור בכוחו לגזור להחיש הגאולה" והסב"ק השיב לו בענותנותו אינני צדיק (שם סדר יום ד' אות ד', יע"ש באריכות).

ונפלא הדבר שממש ביום אחד טרם עת נסיעתו מארה"ק נסתלק הסב"ק בשיבה טובה זקן ושבוע ימים כבן מאה ועשרים שנה ובמסעות ירושלים (סדר יום י"ג) מתאר שם האיך שהיה המנח"א נוכח בעת הסתלקותו וכאשר יצאה נשמתו בכה המנח"א מאוד וז"ל, ורבינו שליט"א (המנח"א זי"ע) אחרי השריפה אשר שרף ה' הפיל א"ע בפשוט ידים ורגלים לארץ שם וצווח בבכי זעקה גדולה ומרה הוי! משיח אלקי יעקב! וכהנה... והקולות עד לב השמים וכמעט שנתעלף... (עיי"ש שמתאר את הלוייה ועוד) והמנח"א היה נשבר בלבבו מאוד ע"ז וגם בדרך חזרתו היה מקונן אחריו מאוד, ואף אח"כ השתדל בהדפסת כתבי הסב"ק וכמובא בסוף ס' מסעות ירושלים כמה מכתבים ממנו אודות זה (עי' בסוף חלק ג' שהעתקנו חלק ממכתבו בזה).

וז"ל בהתחלת מכתבו מיום ל"ד למב"י תרצ"א, בשבוע זו בש"ק הוא יומא דהילולא (הראשונה) יום פטירת האדם הגדול בענקים הסבא קדישא חד מן קמאי עיר וקדיש נחית מן שמיא, הגאון אא"ק שר התורה מהרש"א אלפנדר זצללה"ה זי"ע ולבנו הומה ומר יבכה כ"א כפום דמשער בלבבו כאשר נלקח מאתנו עט"ר שריד מהשרידים אשר ה' קורא מדורות הקודמים "וגם בדור הקדום היה כדאי להחשב בתכונתו חד בדרא", בגאונותו בתורה, ויראת ה' טהורה, וחכמתו העמוקה מני ים, ומשפחתו ויחוס הנעלה, ומדת אמתתו וקנאותו ואשר לפניו חנף לא יבוא, וטהרת ידיו ולבו, שונא בצע גם בדרך היתר לא נהנה מבני אדם, ושבחיו לא יכילו אלף ניירות (ובפרט מדרגותיו בהצנע לכת אין ענין האספ"ה) ומה גם בימינו אשר הגיעו ימי זקנתו לתחלת המאה השניה ולא כהתה עינו ולא נס לחו, ולא מוחו, ולא ידיו וכחו - אשר "כזאת לא ראינו ולא שמענו עד למעלה בזמן האמוראים והתנאים זי"ע", וקדוש הזה שוכן בתוך ירושלים עיה"ק תובב"א. ובמכתבו מיום ב' ח' אלול תר"צ אודות כתבי הקודש הסב"ק כותב בא"ד בזה"ל, למען תורת ה' חיבורי הסבא קדישא מרן גאון הגאונים מהרש"א אליפנדר זצללה"ה זי"ע וכו' אשר נדכאה רוחי מיום נלקח השמימה רוח אפינו משיח ה' אשר אמרנו בצלו נחי' בגוים וגו' אשר נחשבנו כבנו החביב עד לאחת.

בין תלמידיו המקובלים ממשיכי דרכו נחשבו הגה"ק המפורסם רבי חיים שאול הכהן דוויק זי"ע והגה"צ רבי יעקב חיים סופר זצוק"ל בעל כף החיים והגה"צ הריא"ז מרגליות זצוק"ל. נדפסו ממנו הרבה מחידות בכל מקצועות התורה מכת"ק והמה שו"ת "סבא קדישא" ג' חלקים, "שו"ת הרשב"א" ג' חלקים, "גדולי ארץ ישראל" נגד כת הקראים, "אפקעתא דמלכא" בעניני שביעית בזמנה"ז, "אדעתא דרבנן" בעניני גיטין וקידושין, "מערכות דברי אמת" ועוד, חלקם יצאו לאור ע"י תלמידו הגה"צ ריא"ז מרגליות זצוק"ל, ומנו"כ במעלה הר הזיתים.

חלק א' - אודות הוועד הלאומי ובחירות נשים

ברכת טוב וינוחו ברכות על ראשו ונזכה לביאת הגואל
אכיר"א.

הכ"ד כא"ש

שלמה אליעזר אלפנדרי ס"ט

(שו"ת הסבא קדישא, חלק א' סי' ל"ב)

אין שום תירוץ למנוע א"ע מלמחות נגד הפורצים
שבארה"ק

הן היום עט"י המדבר"ה והיד כותבת מדאגה מדבר
מקורות הזמן בלתי נאמן באחרית הימים במספר שנים
העובר עלינו מרפיון ידים מתורת ה' דאזלא ומדלדלה
ובארעא קדישא חילחול מלחלחא בנים לא אמון במ
במקום אשר יאמר להם בני א"ל חי. הם זרע מרעים
בנים משחיתים עזבו את ה' והבנות בנות חטא יוצאות
וחולות. הגדילו התערובות. וגם ערב ר"ב עלה אתם בלי
בושה וכלימה ולית דימחה בידיהו. כי מנהיגי הזמן כבשו
פניהם ובעבור זה ההמון נעשה להם הכל כהיתר. וכבר
צעקתי להם כי שתקו יחדיו ואשמם בראשם. והם גרמא
בניזקין כי אחות לנו קטנה ושדים אין לה. והם משיבים
כי אין דבריהם נשמעין ואין בידם למחות. והא ודאי
אין בטענתם ממש כי כל מי שיש בו יראת שמים דבריו
נשמעים ודברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב. ואף אם
אינו עושה כלו עושה מחצה.

גדלה חוצפתם מאוד להתיר בחירות נשים

ולכן בעוה"ר זו היא סבה שנתרבה החפשויות והפריצות
בתוך עם בני"י מה שלא הי' מקודם בימינו מאז כלל כשהיו
ישראל מצויינים שהם עם ה' בתו"מ זרע בירך ה' לא כן
הנה בעת באחרית הימים שאין יום שאין קללתו מרובה
וחוצפה יסגא כ"כ דשואלים ודורשים "שהוועד הלאומי"
יהי' ג"כ זכות גם לנשים וישבו גם יחד אנשים ונשים.
דבר שלא עלה מעולם על דעת שום אדם לומר כן אף
קודם מתן תורה. וגם כשהיו ישראל במצרים דאף שעבדו
מתוך הטירוף בע"ז, היו נזהרים באיסור ג"ע ואבזריהו.
ומנהג אבותיהם בידיהם והשם העיד עליהם כיודע. ואין
יעיזו פניהם עתה שיהיה דבר כזה, וחמסי ביותר שיש

בדבר חובת היציאה מהוועד הלאומי

בגזירת עירין פתגמין הנני מודיע בשער בת רבים
שאסור לכל איש אשר רגלי אבותיו עמדו על הר
סיני ואשר יש לו חלק באלקי ישראל ותורתו
להשאר חבר בעדת ועד הלאומי, אשר הרימה יד
בתורת משה והמחללת חוקי התורה והדת בשאט
נפש, וחלילה לכל ישראל כשר לבוא בחברתם
ומכש"כ לסייע ידי עוברי עבירה וחטאים בנפשותם
באיזה סיוע שהוא.

ואחרי שהממשלה הרוממה יר"ה נתנה רשות לצאת
מעדת ועד הלאומי הרי חובה קדושה מוטלת על כל
שומרי תורה להיות זריזין מקדימים למצות ולצאת בעוד
מועד מעדת ועד הלאומי.

וכל המתרשל בימים המעטים האלה הרי הוא גורם רעה
לנפשו וגורם לשם שמים שיתחלל על ידו והוא עתיד
ליתן את הדין. וישראל עם קדוש ישמעו לדברי חכמים
ולא יאבו ולא ישמעו לדברי "פתוים והסתה" "והוראת
היתר מסרסורי עבירה איזה שהם", והשומע לנו ישכון
בטח ושאנן מפחד רעה אמן.

הכ"ד עומד ומצפה ישועת ד' נאדר"י

אליעזר שלמה אלפנדרי"ה

דעתו בדבר בחירות נשים

מכאן מודעה רבה כי מזה נשאלתי מאחינו עם בני"י
אודות בחירת הנשים, אי אסור, והשבתי ב"מודעה
גלויה" ובגזרה דאורייתא דאסור להשתתף עם אלו
שרוצים בבחירות נשים ותהלות לא"ל ית' דבכל אתר
ואתר כל מי שיראת ה' נוגע בלבו ורוצה בתיקון אומתנו
קבלו את דברי שלא להשתתף כי אם דוקא כשיהי'
עפ"י חוקי התורה הק' ויען שגם עתה רוצים לעשות
בחירות מחדש שואלים הלכו בי לפרסם הדבר עוד
שמוא נשכח הדבר.

ולכן אני מודיע לאנשים ונשים שהוא שאסור גמור,
וגורמים רעה לעצמם והשומע ישמע ויחדל ותבא עליו

א. מובא בסוף ספר מרא דארעא ישראל ח"ב, ובגליון "דורות" של העדה פרשת אמור דהאי שתא תשפ"א (עמ' 14) הביאו
העתק מטופס החתימה שלו על היציאה מהוועד הלאומי בי"ד באדר תרפ"ט יחד עם תלמידיו, אחד מהם המקובל
הנודע הגה"צ רבי אהרן אברהם סלאטקי זצ"ל (נולד תרמ"ג ונלב"ע תשל"ו) מגדולי המקובלים בירושלים ומראשי ישיבת שער
השמים. וכן הובא מכתב זה (וכן שני המכתבים דלקמן) בספר משכנות הרועים ח"ב עמ' ת"א-ת"ד.

וחפשויות בא"י וגם ח"ה, היינו חרפה לשכנינו לעג וקלס לסביבותינו "וזהו שהחריבה את בתינו וגלינו מארצינו". וא"כ שגם באנשים הוא קלקול נגד תוה"ק ומה נועיל בהמחאה הזאת. אבל במעט התבוננות נראה דלא רע"ה זו כרע"ה זו. משום דע"י בחירות נשים שורש פורה ראש ולענה רע ומר שנמשכו מזה כמה עבירות והוי חטאת קבועה לדורות ומעות שלא יוכל לתקון מלבד הטעמים הנ"ל כמו"ש בס"ד...

ואם כן מאחר שהדין הוא שאין למנות נשים אף אפטרופוס ליתומים איך יעלה בדעת האדם שיותר למנות גם לועד הלאומי ולצאת ולבא, שאפי' אם היה מותר למנותן לאפטרופסים ושהיתה מותרת לצאת ולבא מה שאינו, בודאי שבדין ערובא אנשים ונשים שישבו ביחד שיש בזה כמה איסורין ופריצות יתירא שהשטן מרקד ביניהם וכמו שאבאר בס"ד...

ובכן הנני מודיע לאחב"י אחד חכם ואחד תם בגזירה דאורייתא שאין להם רשות להשתתף בבחירות עם הנשים שהוא אסור עפ"י תוה"ק. וכן עם האנשים. עד שיהיו הבחירות עפ"י חוקי התורה והנימוס החודל יחדל. והשומע ישמע ועליו תבוא ברכת טוב ואני את נפשי הצלת.

הכ"ד כאש שלמה אליעזר אלפאנדארי ס"ט

(שו"ת הסבא קדישא חלק א', סימן ל"ב)

איזו חכמים בעיניהם שמחזיקים בידיהם לומר שהוא מותר, דאיך טחו עיניהם מראות ואזניהם משמוע גודל האיסור הזה ושנמשכים מזה כמה עבירות, ולכן אף שאיסורו ידוע לכל ההכרח לא יגונה לבוא בדברים שבכתב ולפרסם טעותם. ואגב זה אין מדרש בלא חידוש. ואף שרבים אומרים לי כי לאנשים כאלו אף שידעו כי טעות הוא בידם לא יחזרו מדבריהם בעבור אגורת כסף וכבוד המגיע להם מהחפשים. אני לא אדון במ כן כעת כ"א רק שחושבים בטעות כן שהוא מותר, ואינם יודעים ששגגת תלמוד עולה זדון. וזה החלי בס"ד...

אף שכל המינויים של הוועד הלאומי הוא נגד התוה"ק בכ"ז יש למחות במיוחד נגד בחירות נשים

והנה דאף שברור דאין למנות האשה בשום מינוי אב"א קרא ואב"א סברא משום שמעשיה מקולקלין, עכ"ז כשנשאלתי ע"ז היה לבי מהסס אם ראוי לצאת במחאה גלויה מפני יען דאף כשהוא המינוי באנשים (שכמוהם אל ירבה בישראל) אינו לפי שורת הדין. כי מזה כמה שנים נשתנו סדרי בראשית של כל המינויים שלהם שהוא נגד תוה"ק, ואין להם שום כח מכמה טעמי לכוף את הקהל שיקבלו את דבריהם כ"א דוקא מכח הממשלה. וכ"ש כשהם עושים הבחירות בניכול ובתרמית ונבחרים אנשים שאינם הגונים ומעשיהם מקולקלים כו' ועי"ז מתרבים אנשים בריונים בעלי אגרופים ועזות מצח

חלק ב' - נגד הרבנות הציונית

ולא ארד עמכם בזה. אדרבה אעמוד נגדכם בכל יכולתי. ואודיעכם אחרית דבר מראשיתו כי עכשיו הציונים בוחרים בזקנים אח"כ ימאסו במ ויכניסו במקומם רבנים שחורי הזקן, ואח"כ מספרי הזקן, אח"כ גילוחי הזקן, וכו', לכן עליכם לדעת כי חורבן התורה והיהדות באה"ק מתחיל מכם ואתם עתידים ליתן את הדין לשמים על כל חטאים ופשעים של כל הדורות הבאים אחרים וכו' וכו'.

לא רצה לקבל רבנים שהלכו לבקר את הר' קוק

כשבאו אליו אח"כ אנשים גם רבנים או אדמו"רים שבאו לא"י, ושמע שהיו אצל "קוק" רב הראשי של המשרד הציונית והחפשים, לא אבה לקבלם להכניסם לביתו, ואמר הלא כבר הייתם אצל קוק ומה יחפצו ממנו ומדוע אתם פוסחים על שתי הסעיפים.

(מסעות ירושלים, מאמר חיות אש, אות מ"ו)³

מחאתו הגדולה כנגד הרבנות הציונית

וביחוד כמה הי' מצטער על משרד הרבנות שנעשה בא"י על ידי כחות הציונים החפשים, וסיפר שבעת כיבוש מלכות אנגליא את ארץ ישראל בעוה"ר החפשים אספו את כל רבני ירושלים לייסד הרבנות הראשית, [שקראה, "רבנות האחרית"], שהמה ימליכו על א"י, אז כתב לו רב חכם אחד [נודע בשמו אצלנו] שמבקש ממנו בשם כל רבני הספרדים שיבא לירושלים ויהי רב הראשי של הספרדים במשרד הרבנות ויחזיר עטרה ליושנה לכבוד התוה"ק, והוא השיב לו במכתב (המכתב כעת ביד יורשיו של הרב השואל) כזה:

"לא די לכם שאתם טועים את עצמכם עוד רצונכם להטעות אותי ולהכניס החץ בי. יאמרו נא באיזה כח באתם למשול בארץ? הלא ע"י כח הציונים החפשים אשר אם הי' יכולים לעקור התורה מן העולם ח"ו היו עוקרים. ואתם מאמינים בהם! בקהלם אל תחד כבודי,

ב. אודות אמיתות הסיפורים האלו יש להעתיק מגליון "דורות" פ' בהר בחוקותי תש"ע וז"ל, הרה"צ רבי אהרן פישר זצ"ל,

האיתנים מוסדי הארץ, העמודים והמכונות העומדים בפרץ, מהדרים מן המהדרים, מאורי אור לישרים, רבנן סבוראי, לימא כתנאי, אורם יאירו כאור החמה שבעתיים עד ביאת הגואל משיח לישראל וישל"א

מאחר עלות גדול השלום וכו'.

ובא האות להודיע במורו"ק, כי הן עתה בין כסא לעשור האירו אל עבר פני מכתב יד"ק' מלהבות אש בקנת ה' צבאות, "נגד רב אחד שהוא הולך בדרכים עקלקלות" אשר לא שערם רבותינו ואבותינו מעולם וכו', וכותב מכתבי עמל לפי רוח העת החדשה וכו'. ובכן עלתה הסכמתם לאסור איסור לקרות בספריו משום דנפיק מנייהו חורבא לרשל ולרפות בלב עם בני ישראל והישרה יעקשו וכו'. וברוב ענוותנותם בקשו ממני להיות סניף לאריות.

את זה אני, דהלא מראש אף כי חזות קשה הוגד אלי דהוא הולך בקולות וברקים, קול"ן של סופרים, וישאו

העם את קול"ם שלא כד"ת, עכ"ז יען נצטונו מפי רז"ל (אבות פ"א מ"ו) והווי דן את כל האדם לכף זכות, ומה גם כשהוא לרב וכמ"ש רבינו הרמב"ם בפי"המ"ש (שם). לכן אמרתי שאולי אינו במחשבה זרה למצוא חן בעיני החפשים, כי אם רק שעי"ז להחזירם למוטב ולקרבת תחת כנפי השכינה בתורת ה' תמימה, וע"ד שאמרו חלל שבת אחת כדי שיתקיימו שבתות הרבה.

והגם כי שגגה היא וכמבואר בספרם של צדיקים ומכלל הר"ב עקדה (בש"כ). ועוד כי כשהדור פרוץ אדרבה צריך להחמיר ביותר כמבואר בתלמוד ובפוסקים, ועי' שו"ת הרשב"א ח"ד (סי' שט"ו) ובשו"ת מהר"ם מלובלין (סי' קל"ח), וכל שכן בזה"ל. וכבר אמרו בש"ס (עירובין ו' ע"א) דרב בקעה מצא וגדר בה גדר. ומפני זה אמרו בפ"ק דחולין (ט"ו ע"א) כי מורי רב לתלמיד' מורי להו כר"מ וכי דריש בפרקא דריש כר"י משום ע"ה, ע"ש. ומן הדין חייבים העם לקבל כדן תורה גמור משום לאו דלא תסור, ולזה כיוונו רז"ל באומרים אפילו על ימין שהוא שמאל, שהגם שתופסים במדת הדין הקשה להחמיר שהוא מצד

אביו של מרן הראב"ד הגרי"י פישר צוק"ל, היה מנאמניו של המהרש"א, אף ישן בביתו בתשעת שנותיו האחרונות ורק מבישולי זוגתו היה אוכל ובאחת מפגישותיהם של המהרש"א עם ה'מנחת אלעזר' יחדיו קרא המהרש"א עליו 'לית דין בר נש' מרוב קרבתו אליו ויגיעתו בעבודת ה', ראה את המאורעות הללו מתרחשות מקרוב ודווקא על שום פרט מהסיפורים הללו [המובאות ב"חיות אש"] לא מצא לערער בהקדמתו לספר 'קרבני לחמי', אלא על פרט כלשהו בדבר נסיעתו של ה'מנחת אלעזר' לחברון... [הפרט ההוא אינו נוגע לעניינינו] וסיפורים כבדי משקל אלה מאושרים אם כן בהתייחסות לפרטים האחרים.

ג. כפי הנראה כוונתו היא על מכתבו של הגאון הצדיק רבי יוסף מרדכי ידיד הלוי צוק"ל [אשר היה מגדולי הרבנים בירושלים ושימש כראב"ד ומו"ץ דק"ק הבוכרים וראב"ד לעדת ארם צובה בירושלים ת"ו, חיבר הרבה ספרים בכל מקצועות התורה תורת חכם, שו"ת שארית יוסף ד"ח, שו"ת ימי יוסף ג"ח, ברכת יוסף ג"ח, ויחי יוסף, ועוד. נולד בשנת תרכ"ז ונלב"ע בשנת תר"צ]. אשר כתב במכתבו אל הסב"ק מהרש"א זי"ע בזה"ל, [מובא בספר מרא דארעא ישראל ח"ב עמ' ר"א, ונדפס גם בספק משכנות הרועים ח"ג עמ' א' ק"ג-א' ק"ד ועיי"ש עוד מכתב חריף שכתב אודותיו] לכבוד מע' הרב האי גאון שר התורה חד בדרא ראש כל בני הגולה הרב הגדול מעוז ומגדול כמהר"ר אלעזר מלכאדו אלפנדי נרו אלקי אברהם יה' בעזרו וישמרו כרועה עדרו וכסא תורתו ירום ויגדל לעד אכ"ר.

נא גבור איש אלקים קדוש הוא יעמוד לימין התורה הקדושה שנתחלל כבודה אשר בעוה"ר איש אחד קם להשתר על עם ד' ובתחבולותיו ישב רב על עדה קדושה וגדולה עדת אשכנזים שיש רבנים וגאונים חסידים ואנשי מעשה ולא יגיע בתורה אפי' לקרסולי רגליהם של הגאונים הגדולים ובפרט זקני ישראל ראשי הרבנים הגאונים הגדולים המפורסמים בתורה ויראה ובחסידות ה"ה מ"ע כבוד רבינו הגאון יצחק ירוחם דיסקין שליט"א והרב הגאון יוסף חיים זאנענפעלד שליט"א, ובעוה"ה זה האיש לרוב גאותו כי גבה לבו מאוד כמעט נטרפה דעתו וחבר ספר אשר כתוב בו דברים של דופי ודברי אפיקורסות נגד תוה"ק והוא ודאי מגלה פנים בתורה שלא כהלכה דברים שאסור לשומען כמו שיראה כת"ר במחברת הנ"ל הנק' "אורות", אוי לאזנים שכך שומעות (לעינים שכך רואות) על חילול שמו הגדול ותורתו הקדושה, אוי לזמן שנתקע הדור בכך, שבמקום שהרב ידרוש דברי מוסר ודברי כיבושין לומר באו אחי בואו ריעי לעבוד את ד' לשמור את השבת ולהניח תפילין וציצית הוא דורש דברים של דופי, ובלי ספק שספר הנ"ל טעון שריפה שלא יהיו נגררין אחריו, ובודאי גם כת"ר לעוצם גדולתו וקדושתו יטה אוזן לדברי מע' כבוד הגאונים הרה"ג הנז' להעמיד פרצת הדת ולפרסם איסור ללמוד בספרי המחבר הנ"ל, ומצפים אנו לתשובתו הרמה ואני אברך ברכת הדיוט יהי רצון שיאריך ימים ושנות חיים ויכתב לאלתר לחיים טובים ולשלום אכ"ר.

העבד העובד לאל יחיד

יוסף מרדכי ידיד הלוי

וע"ע באריכות בספרו שארית יוסף חלק ד' (עמ' תל"ב-תמ"ה) מש"כ באריכות אודות הר' קוק ואודות ספריו בחריפות [ולאחרונה הודפס כל התשובה עם הערות וביאורים ע"י מוה"ר אברהם חזן שליט"א יו"ר "אזמרח בלאומים" (הנקרא בשם יואל אלחנן) בעמח"ס דת ציונות ב"ח בספרו "כהניה חמסו תורת" חלק א' בשם "קונטרס שארית יוסף" יע"ש].

שמאל, והם אומרים שהוא רק ימין ובמדת החרמים, דחייבים לקבל לגדר וסייג כד"ת. "והרב הזה אזיל בתר איפכא להקל במה שהוא הדין לאסור", ותמיד הולך מצד ימין וכאילו אין לו שמאל. חשבתי אולי הוא ה' טועה ושיגאות מי יבין.

בראותי את ספרו הבחנתי שכוונתו להחניף להפושעים לשים אור לחושך ולא ירא לנפשו מעלבון התורה והנביאים

אולם הן עתה בראותי עתה החוברת בשם "אורות", מה שכותב על אותן האנשים דבזה"ז נושאי דגל ההפקרות ביד רמה ושהם רשעים ופושעים, שעל ידי אלו ביותר יתגלה המשיח ונתן להם השבת. עמדותי מרעיד ונבהלתי מראות שגעון כזה, ונשתוממתי על המראה, ולא ידעתי מאי אידון ביה, איך שם אור לחושך וחושך לאור, ולא ירא לנפשו מעלבון תורה"ק וכל הנביאים צועקים עליו במרה ע"ז במורה"ק. ואף התינוקות יודעים שבתנ"ך מקלקלים אותן להרשעים ושהם אויבי ה', וכבר נאמר "ונשיא בעמך לא תאור בעושה מעשה עמך". והנביא צווח עליהם ובעת אפך עשה בהם, שאף בשעה שעושים צדקה מממונם כדי להגן, שיכשילם בבני אדם שאינם מהוגנים שאז הצדקה עצמה יהי' לחטאת כדכתיב (משלי י') פעולת צדיק לחיים ותבואת רשע לחטאת, ולזה כיוון המשורר (תהלים ס"ט) תנה עון על עונם ואל יבואו בצדקתך.

ובודאי דגם החופשים ישחקו על דבריו, דכיון שהוא מייחס אותם שהם רשעים ופושעים ואפיקורסים ביד רמה, איך יכול לכוף פסכתו על כל התורה מה שמדברת עליהם, ולהגיד בזכותם בדברים בדויים אשר בדה מלבו, שהם דברי שקר וכזב ובלא דעת ידבר, והא ודאי חנופה כזאת לא יחפצו, ואדרבה חרפה הוא להם, וגם שגורם לעורר מזנים ופירוד הלבבות שחכמי ישראל מוכרחים הם להודיע להם לעם בני ישראל משפטי ה' אמת. וגם מה שדברי רבותינו הק' בתורה שבע"פ שאסור לסייע ידי עוברי עבירה, ושאסור להליץ בעדם, דגרסינן בסו"פ אלו נאמרין (סוטה מ"א ע"ב) אמר ר' אלעזר כל אדם שיש בו חנופה אפילו עוברין שבמעיי אמן מקללים אותו, שנאמר אומר לרשע צדיק אתה וכו', ועוד אמר שנופל לגיהנם שנאמר הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע מה כתיב אחריו כאכל קש לשון אש וכו', ע"ש.

הלא אפי' לעשות דבר שיחשדו אותו שמחניף את הרשעים ג"כ עבירה הוא וכ"ש להחניפם ממש ועוד לסלף דברי התורה"ק

ולא זו בלבד שאמרו רז"ל שאסור לסייע ידי עוברי

עבירה ולהתחבר עמם אלא שאמרו ג"כ שאסור לעשות איזה דבר או לדבר איזה דיבור, שע"ז יביא את עצמו לידי חשד דנראה כאילו מסייע ידי עוברי עבירה, אעפ"י שבאמת לא עלה אפילו במחשבתו לכך. דשנינו בתוספתא (סופ"ב דכלאים) ישראל שקיים כלאים בתוך שדהו, אין אחיו הכהנים נכנסים לשם אלא רואין אותו כציון בית הקברות, ע"כ. וא"כ שאסור ליקח התרומה אעפ"י שהוא ממון שלהם דמשולחן גבוה קא זכו, משום דנראה כאילו אינו מצטער ממעשיו, כ"ש שאסור ליכנס ליקח נדבה דיש בזה משום לתא דחילול השם דאין לו כפרה.

ועינא דשפיר חזי מאי דאיתמר בתלמודא בפ' זה בורר (סנהדרין כ"ו ע"א) בריש לקיש דחזייה לההוא גברא דקא כריב, ותו חזייה לההוא גברא דקא כסח בכרמי בשביעית, דמשום דאמרו אותן הגדולים [ר"ח בר זרנוקי ור"ש בן יהוצדק] דשמא בהיתר הם עושים, לא נשא פנים להם וקרי עלייהו קשר רשעים ח"ו. ואע"ג דגם ר"ל לא חשד אותם שרצו ח"ו לחפות עליהם, ויכול להיות שהאמת אתם דאולי בהיתר עשו, אלא דאפי"ה מכיון שנעשו סניגורין להם ולא חקרו בדבר מקודם, בזה הביאו עצמם לידי חשד שנראה שמחפים לרשעים, אמטו להכי קרי עלייהו קשר רשעים ח"ו וגם דפסולין לדון, וגם ר' יוחנן הסכים עמו דקאמר דא עקא, ופירש רבינו הרמ"ה בחי' כלומר זו צרה שחכמים כאלו באים לידי חשד והשנה מתעברת על ידיהם, ע"כ.

וגם רבינו המאירי ז"ל כתב וז"ל אסור לסייע ידי עוברי עבירה אפילו בדברים ולחזור אחר זכותם, אחר שהדברים נראים שהם עוברים עבירה ושבאסור הם עושים אין לחזור אחר זכותם לומר שאפשר שעל צדדי ההיתר הם עושים, והעושה כן מביא עצמו כעין מסייע לאותו מעשה ונקרא ע"ד השאלה חשוד לאותו דבר, וכ"ש שאין לחזור אחר הקולות עכ"ד, ולפי מה שנתבאר יש לעיין ע"ד תשובת הרב בית יעקב.

וא"כ כ"ש וק"ו להליץ ולהתחבר עם עוברי עבירה. דמשנה שלימה שנינו (מכות ה' ע"ב) דענש הכתוב לנטפל לעוברי עבירה כעובר עבירה, דבזה גדול עונו.

והנה עתה ראיתי בחבורתו בפרק כ' שכתב: שיש דעות דבזה"ז שרבו פריצים נושאי דגל ההפקרות ביד רמה, ויש מחלוקת הדעות אם ראוי להפריד את האומה שהכשרים נושאי דגל שם ה' לא יהי' להם שום יחס עם פוקרי העול ופושעים, והוא הכריע נגד זה, דהחיבור הכללי הוא הטוב, משום דיסוד צדקת הצדיקים בכל דור נתמך ע"י הרשעים, שעם כל רשעתם כל זמן שהם דבקים לכללות האומה, הרשעות שלהם מועילה היא לאמץ כחם של צדיקים כדורדיא לחמרא, עכ"ד.

והנה כדי לפשוט ספק זה כפה פסכתר על כל דברי תורה שבכתב ותורה שבע"פ, והעלים עיניו מהם, ורק הביא איזה דמיונות כוזבות לסמות עיני העם אשר אין להם חכמה. כי העיני בשר יראו כי גם לפי חלומותיו בשקר אשר דימה לשמרים ביין, הרי משם תברא, דצריך לזהר שלא יתערבו השמרים עם היין ויקלקל היין, ורק לפי שעה ישארו בתחתית החבית ואח"כ ישפוך השמרים לאיבוד.

וגם מש"כ: דהדעות דרוצים בפירוד, דדומה למעשה עמלק שזנב את הנחשלים פליטי הענן, הרי גם שם ה' מגזירת השי"ת שגזר כן על הענן מצד עוונותיהם, דעונותינו ילכדנו את הרשע דאין הנחש ממית אלא החטא ממית.

אני אומר שעשה כן בכוונה להרבות במרד האנשים האלו

על כן אני אומר דעשה כן בכוונה להרבות במרד האנשים האלו ביותר ממה שהם, ומ"ש שעכ"ז צדקת הצדיקים נתמך ע"י, כדי ליתן אצבעו בין שיני נושאי דגל ה' וליתן פתחון פה להם מה שלא עלה במחשבה בדברים בדויים, דודאי לא ישתוקו ויזכירו בחכמה ודעת ובראיות נכונות להרחיקם, והוא סיבה לעורר מדנים וקטטות ומריבות ופירוד הלבבות. (עד כאן מצאנו בכת"ק)

הלא כה דברי כאש

שלמה אליעזר אליפנדרי

(כ"ז נדפס במכת"ע "העדה" פרשת דברים שנת תש"מ, והועתק כצורתו ב"דורות" גליץ אמור תשפ"א, והובא גם במשכנות הרועים ח"ג עמ' א' פ"ט-א' צ"ב)

עוד מכתב נגד ה"אורות" מאופל של הר' קוק

ועוד כתב בפרק מ"ג שהנפש של פושעי ישראל בדעות זרות ובמעשים המטמאים את הגוף, והם מתחברים על עיני כלל ישראל, היא יותר מתוקנת מהנפש של שלומי אמוני ישראל, וכו'.

גם בפרק מ"ה כתב דכשם שהשמרים מעמידים את היין ומשמרים אותו כך הרצון של רשעים גורם קיום ועמדה לשפעת החיים של בינונים וצדיקים, שכשהשמרים מתמעטים והיין עמד בלא שמריו הרי הוא עלול לקלקול וחמוץ וכו', ע"כ.

ובראותי דברים אלו עמדתי מרעיד ונבהלתי מראות איך יתכן שיצא המכשלה הזאת וחוצפה יתירה מתחת חרט אנוש, שהוא חילול ה' וחילול תורה הקדושה, מפני

שהוא מדבר באותן אנשים שהם ידועים אצלו למפורסמים לרשעים ופושעים ופורקין ביד רמה, ועם כל זה משבח אותן בשקר, וא"כ גם להם לא יהי רצון שישבחו אותן שיודעים שהוא כותב כן כדי שיכבדוהו ויחזיקו בידו וכל שבחיו הוי ללעג וקלס אצלם מפני שהוא כופה פסכתר (לשון חז"ל במ"ד ד' י"ז).

על כן הדין הוא שאם לא יקבלו הרשעים תוכחה ויעברו במה שכתוב בתורת משה דמצוה לשנאתם כמבואר בכל הנביאים, וגם בדוד מלך ישראל כתוב (עיי' תהלים קל"ט כ"א) שאם יעלה בידו, שיתקוטט עמהם, והכתוב מעיד שלא יצא מהם דבר טוב כדכתיב (שמואל א' כ"ד י"ד) מרשעים יצא רשע, והכתוב צווח ואומר (ירמ' ה' ועיין ב"ק ט"ז ע"ב) יהיו מוכשלים לפניך בעת אפך עשה בהם, שאף אם ירצו לעשות דבר טוב, וגם מצות הצדקה שלא יגן עליהם, ובתוספתא סוף פ"ב דכלאים תניא, ישראל שקיים כלאים בתוך שדהו אין אחיו הכהנים נכנסין לתוכה אלא רואין אותו כציון בית הקברות ע"כ, הרי דאפילו ליטול תרומה שזיכתה להם התורה אינו רשאי דהוי כמסייע ידי עוברי עברה.

ומה שכתב רא"י דהחיבר טוב מיין שהוא טוב כשיושב על שמריו אין דבריו ראויין תשובה, אבל אף לדבריו משם תברא, דהיינו דוקא כשהשמרים הם למטה ולא יתערבו עם היין כלל, ואחר שיקח היין ישפוך השמים לאיבוד, אבל עם יתערבו עם היין בודאי מקלקל את היין, וטח עיניו מראות מעשה רב בזמן הגאונים בשאול וענן ועדתם שאף על פי שהיו מאמינים בה' ובתורת משה ורק פקפקו באיזה מדרש חז"ל, שמפני זה הסכימו כל הגאונים וכל עדת ישראל להבדילם ולא יבואו בקהל משום דהוי בוודאי כלאים בכרם ה' צבאות, וגם היום אם יתנו כל ממון שבעולם אין מקבלים אותם.

וכל זה אני אומר לפי דברי החוברת אגרת בת מחלת אבל קשה לי להאמין שאמנם רבו פריצים נושאי דגל הפקרות ביד רמה וכו' שאולי יש איזה מעטים וגם הם משום דבהפקרא נחא להו, לתיאבון שיצרם תוקפם, ומחמת חוסר מוכיחים לשם שמים ובקנאת ה' בעוה"ר, ומה גם שמחניפים להם מחמת פרנסה, להיות מעלומי העין.

[ובענין לימוד זכות על רשעים] יעוין בפרק זה בורר (סנהדרין כ"ו ע"א) בעובדא דר' חייא בר זרקוני ור"ש בן יהוצדק כשהלכו לעבר שנה בעסיא, ובדרך למדו זכות על אחד שחרש שדהו בשביעית, וקאמר ריש לקיש דהוה קשר רשעים, מפני שנעשו סניגורין לרשעים.

(מרא דארעא ישראל, חלק ב' בסופו)

ד. ועיי"ש שהביאו שם העתק צילום מכת"ק המקורי בזה והוא מגנזי המהרש"א מרגליות זצ"ל שירשם מאביו הריא"ז מרגליות

מחאה נמרצת נגד משרד הרבנות שמסרו את הרבנים הלוחמים נגד הר' קוק למאסר

"ב"ה לכבוד והדר מע' הרבנים הג' שרפי קודש הילולים ב"ד רבא למקהלות האשכנזים בעה"ק ירושת"ו ועל צבא מע' הרה"ג מעוז ומגדול ח"ק אור החיים מהר"ח ז"פ [זונענ-פעלד] שליט"א אורם יאירו כאור החמה שבעתים וישל"א.

"אחרי הש"ר ובא האות להודיע מקבלת מכתב יד"ק ובו מגיד מצרים אודות המסירות שעשו משרד הרבנים ושמעמ"ת שלחו להם ידיעה כי הרבנים האלו הם מוכנים לסדר טענותיהם ולקבל ד"ת בפניהם או בפני זבל"א והמשרד לא הטה און ונתחזק שידונו בערכאות במאסר קשה ועברו במזיד ע"ד תה"ק. ובכן שואלים ממני לבאר ולהשיב בכתב מה משפטם של המשרד שעברו ע"ד תה"ק".

"וזאת תשו', שמאחר שהדבר ברור שהם [משרד הרבנות הראשית] עברו ע"ד תה"ק בעיני יפלא הצריך לבאר מה דינם שהוא פשוט ומפול' בש"ס ופוסקים וזיל קרי ביה רב. אמנם חזרתי ע"כ הצדדים אולי יש להם איזה זכות תולה ולא מצאתי. והנני מוסיף שמכמה טעמים עשו שלא כד"ת וטעו בכמה דברים. תחלה וראש, בכמה שנשתמשו במשטח חרמים שבא מפול' בתורה שהוא למי שעובד ע"ד תה"ק במזיד ואין לו שום מקום פטור דאולי הוא שוגג ומוטעה, וכ"ש כשהוא על בזוי ת"ח שצריך לדקדק היטב בזה שלא יאמרו הבריות לכבוד עצמו דוקא הוא דורש. ובכאן שהם [הרבנים האסורים] אומרים שהם מוכנים לסדר טענותיהם ולקבל מה שיגזרו להם בדה"צ או בפני זבל"א לא היה להם למהר ולעבד דינא לנפשם כי גדול להחרים למי שאינו חייב דאסור מה"ת לקלל את שום יהודי.

"ועוד כמה דיות נשתפכות בזה"ז דין ת"ח להחרים לכבודו. ומה שהתירו הוא דוקא כשאנו לכבודו עצמו כ"א רק לש"ש כדי שתהא אימתן מוטלת על הצבור להוכיח למי שעובר על התורה במזיד דבזה חייב מה"ת להחרים ולכן התירו ג"כ להחרים למי שמבזה אותם, אבל בדור הזה שבטלו מצות תוכחה וכמה בני אדם שעוברים על התורה ביד רמה ומעלימים עיניהם ואדרבא מחניפים להם שחוששים שלא יקלו בכבודם אם עושים כן למי שהוא ת"ח ויר"ש הא ודאי איסור גמור הוא. והתו' צועקת עליהם לכבודי לא מחיתם ולכבוד עצמיכם אתם חוששים לענוש אותם בעונש קשה לקלל את ישראל. ובכן מאחר שכבר עשו להחרים שהוא עונש היותר חזק אף למי שעובר על תוה"ק א"כ לא נשאר עוד להם שום טענה ותביעה, וכ"ש לענות אותם ביסורים קשים שהוא קשה ממיתה שהוא איסור חמור כידוע לכל ולכן לא ידעתי כוונת שאלתם. ונר' שר"ל דמאחר שעשו כן פן יחשבו הכם שהפרושים התירו דבר זה ולכן עתה מותר כל אדם לעשות כן ומפני זה רוצים תשו' כדי לפרסם שהעושה כן לפי תוה"ק אינו מכלל ישראל והרי הוא פסול לכל דבר ואף לעדות ושהמשרד לא עשו כד"ת. אמנם לענין הנמסרים עתה איני רואה תועלת דמאי דהוה הוה, וזה ההתעוררות היה מן הצורך לעשות מקודם דוקא ועתה מן השמים ירוחמו ויצילם בזכות תה"ק המחוללת בין העמים כי באו עובדי התורה וחללו בעוה"ר.

"ואת זה אגיד דמקודם ששמעתי קול צוחה בעיר שעשו קובלנא, שמעתי ותרגו בטני ואמרתי להר' ר"צ פסח פראנק מה המעשה הרע אשר עשיתם שלא כד"ת והוא השיב דחלילה שיעשו כן ורק אחד מאן דהוא ולא הזכיר שמו שהלך להגיד רק שיעכבו החבורות שלא יתפרסמו בעולם ולא עוד. ויען שחששתי שהוא מדבר אמת, אמרתי לו דאין זה תקון גמור שאפשר שיבואו אחרים ויעשו כן

זצ"ל שהו"ל הרבה מספריו והיה בן ביתו ואיש אמונו, והובא גם במשכנות הרועים ח"ג עמ' א' צ"ב-א' צ"ג.

ה. מהראוי להעתיק בזה את מש"כ בספר מרא דארעא ישראל ח"ב (עמ' ר"ב-ר"ג) בנוגע לפרשה זו והמכתב, וז"ל, כאמור פרסמו אז חרדי ירושלים שני קונטרסים "קול השופר" ו"קול גדול" שהופיעו כמעט בזה אחר זה, בהם לוקטו ציטוטים ומבטאים מתוך ספרי האורות כדי להוכיח לכל שמלחמתם של יהודי ירושלים ברב הכפוי עליהם אינה על לא דבר, אולם נוסף על קונטרסים אלה גם נדפסו המון כרוזים אשר בעיקרם היו דברי הסברה על מה המערכה נטושה, רוב הכרוזים לא ראו אור והוחרמו ע"י השלטונות בפקודת מרגלי סיעת הרב קוק אשר שמו מצוד על בתי הדפוס בירושלים במשך כל שעות היממה, אך גם מן היותר לפליטה הספיקו יהודי ירושלים לדעת במה המדובר.

הרב קוק וסייעתו זעמו על הפרסומים, ומסרו את מפרסמי הקונטרסים הגה"צ רבי מאיר סעמניצר והרה"ח רבי יוסף הופמן לערכאות שלטון המנדט, הרבנים נאסרו לשבוע ימים, עד שפדום חרדי ירושלים בערבות. לאחר מכן התנהל גם משפט שנמשך כשנתיים, למשפט יצאו הדים בכל העולם היהודי, מטעם רבנו [הרה"ח זאנענפעלד זי"ע] ובית דינו פורסם איסור חמור על המוסרים בצירוף הוראה לתפילה לשלומם של הרבנים הנידונים...

גם ראש הרבנים הספרדים הגה"ק רבי שלמה אליעזר אלפנדרי פרסם איסור על העמדתם של הרבנים לערכאות וערך מכתב עדו והדרכה לרבנים הנאסרים, וקריאות של זעם ומחאה על מאסרם הגיעו גם מיהודי הגולה. ועיי"ש שהעתיקו את לשון מכתבי הרבנים בזה.

תה"ק ושלום ירושלים ושלום ישראל וזכות הרבים תלוי בכם והקולר תלוי על צוארכם ואני את נפשי הצלתי וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים.

הכ"ד עומד ומצפה ישועת ה' נאדר"י,
שלמה אליעזר אלפאנדארי.

(התפרסם בקול ישראל גליון כ"ד ערש"ק כי תצא ח' אלול תרפ"ב, והובא בספר מרא דארעא ישראל ח"ב פרק ו' - פרשת הרבנות, ובספר מסעות ירושלים במאמר חיות אש)

נגד הר' קוק במה שזלזל בקדושת השמיטה

... והגם שלא ידעתי מאז ומקדם כי אם רק פעם אחת, דמזה זמן בהיותי בעיר ביירות שואלים הלכו בענין שמיטה והביאו לפני קונטרס שבת הארץ ועמדתי בדבריו וראיתי שהוא תקיף בדעתו וסומך עליו אפילו שהוא לעקור טורי רברבי, ומפרה וזורה לרוח דברי הראשונים אשר קוטנם עבה ממתניו, וכן לא יעשה שצריך לכוף כאגמון ראשנו לקבל דבריהם, ואף אם דבריהם אינו לפי דעתנו צריך לתלות החסרון בדעתנו שלא ירדנו לסוף דעתם. ובענין ההוא דשמיטה דכתב דאינה נוהגת מן הדין בזמן הזה, כבר הוכחתי מדברי כמה ראשונים מאריות גברו דפשיטא להו דגם בזמן הזה דהוי דאורייתא והאחרונים לא נתגלה להם דבריהם ומכל מקום לכולי עלמא מיהת מדרבנן מיהא חייב וחמיר טפי משאר חיובים דרבנן ואין כאן מקומו ודי בהערה זו כעת.

(שו"ת הסבא קדישא ח"ג סימן כ"ג, מכתב זה מתייחס ל'היתר המכירה' שייסד אותו רבי' כבר כמה שנים קודם לכן בשנת תרע"א)

אבל אני אעשה בס"ד לבטל המעוררים לגמרי, אך בזאת שיבטל הר' מהרא"י קוק מ"ש בקונטרסיו דברים אשר לא כד"ת דזה הוא סיבה דנותן אצבעו בין שיניהם של היראים החרדים לדבר ה', מפני שהוא נגד תה"ק וכמו שהוכחתי במשור בקונט' מיוחד ע"ז, וגם אין בהם שום תועלת כי אם דברי חניפות לאפיקורסים כדי שיחזיקו בידו. והר' הנ"ל השיב שאם לא היו מדברים עליו הוא היה משתדל על זה. ואני השבתי לו שזה הוא ענף מן השורש ואם יתקן השורש גם הענף יתוקן. ושוב אמר כי כבר בטל ביטול גמור כל מ"ש בקונט', והרי הוא ביד האדמו"ר מגור. וגם ע"ז אמרתי דאף אם הוא אמת, כיון שלא פרסם כמו שאינו. וסוף דבר הבטיחני שהוא יטפל בזה. ולדבריו הוחלתי ויען שאח"כ שמעתי שנכנסו במאסר קשה ידעתי שהכל היה רק דחיות ואין בפייה נכונה ולא רצינית לראותו עוד, כי מה אוכל לעשות דאם הרבנים כן מה יעשו העם בעוה"ר.

"ואנכי הרואה שבעיר הזאת שיאמרו כלילת יופי משוש לכל הארץ כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים כעת מלבד שנתרבה ח"ה ותה"ק ועוד זאת כמה מכשולות בדיני או"ה כי אין דורש ואין מבקש. ובכן קול קורא במדבר אל אצילי בני ישראל היראים את דבר ה' שלא יאמרו שלום עלי נפש ומי הכניסנו בתגר זה, תדעו כי ה' במשפט יבוא עם זקני עמו ושריו. לכן עורר משנתכם והקיצו מתרדמתכם כי האלקים יביא במשפט על כל נעלם. קומו השרים לעזרת ה' בגיבורים ללחום מלחמת מצוה להקים דגל

חלק ג' - בחובת התבדלות ומחאה

שארין חילוק בין "הציונים, והמזרחים, והאגודים" רק "בשמא". וחוט המקיף את כולם הוא הכסף והשתררות ולא כבוד שמים.

דעתו בדבר האגודה

פ"א שאלו אותו לחוות דעתו בענין האגודה, והשיב

1. כנראה שכוונתו היא על המכתב הארוך שהעתקנו כאן לעיל שנתפרסם ב"העדה" שנת תש"מ מתוך כתי"ק ובסופו נרשם עד כאן מצאנו בכת"ק, וכנראה שהיה בזה קונטרס ארוך ושלם אלא שסוף "הקונטרס" נאבד או נגנב.

2. וכן בספרו 'אפקעתא דמלכא' ממשיך המהרש"א אלפנדארי זי"ע להתייחס קשות לרבי' זה ואחרי שהוא מכנה את כל דבריו בענין השמיטה "שהוא האריך במילין על גבי מילין", "דברים אלו רחוקים מאד אל השכל", הוא מאריך ומפרק אחת לאחת את טענותיו וסברותיו הוא קורא עליהם בהמשך שוב "אתמהה טובא איך מלאו לבו לכתוב שכמה וכמה פנים בהלכה... ודין גרמא דלא נתן דעתו לעיין היטב בדבר ולצאת לחופשי בדברי הראשונים וגדולי הפוסקים המפורסמים אשר כל בית ישראל נכון עליהם."

ומהראוי להעיר בזה שגם הגאון הנודע הרידב"ז זי"ע הרעיש מאוד נגד אותו הרב במה שהקיל כ"כ בענין השמיטה בכדי להחניף את הציונים וז"ל בא"ד, והרב [קוק] רוצה דוקא באלמות לכופ את בני ארץ ישראל שיאכלו פירות שביעית... כי רוח הטומאה נדבק בו... ונותן יד לפושעים... יראתי מאוד פן יפתה ר'... שיסכימו לדברי קוק שלא כדת מפני היראה ע"כ ייטב נא להתראות עם הבד"ץ ולהגיד להם שלום וברכה בשמי שלא ישנו חלילה וחלילה ולא יתעקרו ח"ו השמיטה מפני אימת קוק המשוגע וגם יזהיר לר'... שלא יחניף להפושעים כי אנכי לא אשקוט בזה וכו'...

להורות שלא כהלכה מפני שאינם יודעים בין ימינם לשמאלם ואם לא נשתדל להרים דגל התורה הק' על דרך זה יכול להיות שאף ראשי העם יהיו הורים ומורים ג"כ באחרית הימים כן, דלא יכוונו על ההלכה, ויתרבו מחלוקת בישראל.

ותלי"ת שדברי עשו רושם ואמרו כולם שכל דברי אמת וצדק ובכן קמו כל אנשי העיר [דקושטא] כל עשיריהם וחכמיהם ורבניהם על החתום ברצון נפשם ובשמחה וטוב לבב בנדבת לבם להחזיק במצוה רבה הזאת אשריכם ישראל.

והנה אחרי כן במשך הזמן הזה אנכי שומע קול ענות מאיזה יראי ה' החרדים שחדשים יצאו לבטל הבל פיהם של תשב"ר שהעולם מתקיימים בעבורם ובמקום אשר יאמר להם בני אל חי בנים משחיתים ובנים לא אמון בם. ואף מתופסי התורה שהיה להם לצעוק ולמחות אדרבא יש מהם שנלכדו ברשת זו בעצת היצה"ר לפי שהם מקטני אמנה, וע"ז ידו הדווים ומי שנגעה יראת ד' בלבו ראוי לעמוד בפרץ ולהחזיר עטרה ליושנה.

אכן זאת נחמתי כי בהיותי פה ירושת"ו שמעתי כי עוד היום עדיין לחלוחית הדין קיימת כמו שתקנו הראשונים בקיומה של תורה כי יש לאחינו עדת אשכנזים כמה וכמה ת"ח יראי ה' וחושבי שמו וישיבות מלאות מהם דעסקי באורייתא תדיר בכל יום כן ירבה וכן יפרוץ.

וגם שמח לבי שראיתי לכמה יחידי סגולה שנגעה יראת ה' בלבם שמתחזקים ומשתדלים בכל תוקף בעצת הרבנים הגאונים הזקנים העי"א לכוון תמיד בחנוך הבנים והבנות עפ"י דרכי התורה להרגילים ביראת ה' ובתורה ובדרך ארץ ובצניעות ומרוב ענותנותם בקשו ממני להצטרף עמהם.

וכשאני לעצמי וגם שכעת נאלמתי דומיה החשיתי מוטב מקורות הזמן בלתי נאמן עכ"ז במצוה רבה כזאת לא אחשה הנה שפתי לא אכלא לעזרת ד' בגבורים מצוה גדולה כזאת ולעורר את הלב עם בני ישראל מתרדמתם ולהשיב לב אבות על בנים לגבולם לעבוד את ה'...

הכ"ד הכותב וחותרם לכבוד ד' ותוה"ק וטובת ירושלם יגל יעקב ישמח ישראל.

שלמה אליעזר אלפאנדארי ס"ט

ע"כ ה' אוהב מאוד כשמע מצדיק ואדמו"ר אשר לא כרע לבעל לשום אחת מהמפלגות וכתות הנ"ל ואדרבה מוחה בהם ומקנא קנאת ה' צבאות. ואמר כי מדה זו אוהב לו מן הכל ועולה על כולנה יותר מבקיאות התורה והפלגה בחסידות וזכות אבות אם כי רב הוא.

(מסעות ירושלים, מאמר חיות אש, אות מ"ז).

מחאה נמרצה נגד המסלפים דרכי החינוך המסורה

ויען ראיתי באותו זמן כי החל הנגף בעם לקצץ בנטיעות ע"י איזה אנשים בחלקלקות לשון בדברי שוא ומדוחים, כי אין הזמן כמו מקדם, ונשתנו סדרי בראשית, והתחיל השטן לרקד בהם כי איזה מהם אבות אכלו בוסר אין להם אבות על בנים כמו מקודם, ומניחים בניהם ביד מורים דלא מעלי, למדו בספרי הקודש המלומדים אותנו אורחות חיים, ודרכי ה' חכמה ומוסר, כ"א רק אשר מהם ספורים יקננו, ודברי הבאי שאין בם שום תועלת ולכן מה יעשה אותו הבן ולא יחטא, לא יכול להיות מזה כ"א לפרוק מעליהם עול מלכות שמים ותרבות רע ומעידים בגדלם מה שראו בקטנם, והכרת פניהם ענתה בם.

ובו בפרק בקנאת ה' צבאות חס לבי, ואז אמרתי הנה באתי במגלת ספר כתוב עלי להוכיח במישור בטוב טעם בעזרת ה' החונן לאדם דעת ולפרסם, שאם יש קיום לעם בני ישראל שהוא טלה בין זאבים שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם, שהוא דוקא בעבור תורה שע"פ, ואם ח"ו לא היה זה לא היה נשאר זכר לשונאיהם של ישראל, אמנם ע"י למוד תושבע"פ לשמה מבלי שום פניה וחנופה לא היו אומה ולשון שולטים בהם וע"י עסק התורה שבע"פ לשמוה גם מן השמים היו עוזרים כמאמר הכ' כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה ומתקיים מאמר הכתוב כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים ואמרו רק עם חכם ועבון הגוי הגדול הזה.

וכמו שמצינו לרבנותינו הראשונים אשר רוח ד' דבר בם וגם בדורות האחרונים מצאנו שגם שנאת הדת היתה חוצצת בינינו עכ"ז היו מקרבים מלכיהם ושריהם לחכמי ישראל מצד שלימות דעתם וחכמתם והנהגתם הישרה.

ובכן אם אנחנו מחרישים כעת בודאי חוששני מחטאת שתשתכח תורה מישראל ח"ו כמו שעיינינו רואות שהתחילו בקלקלה איזה הדיוטות הקופצים בראש

ח. הועתק מתוך קונטרס זכור ימות עולם (עמ' מ"ט-נ) אשר שם מקובץ כל החרמות ומערכות ישראל שנהגו גדולי ארה"ק נגד פירצות בחינוך הישן ונגד השקאלע"ס האסורות והמסתער, רובן הם מתוך ספר מעשה אבות, וממש"כ שיראי ה' דירושלים המשתדלים בתיקון החינוך הבנים והבנות (נגד החינוך שנגרמה ע"י אינשי דלא מעלי שכתב ע"ז מקמי הכי) בקשו ממנו להצטרף אליהם, ובכן הסכים לבוא לעזרת ה' בגיבורים נראה דקאי על אלו האיסורים והחרמות שהם תיקנו יעו"ש.

היה שונא ורודף את אלו הרבנים המחנפים לרשעים

כל ימיו ה' רודף ושונא בתכלית השנאה לאלו החכמים ורבנים שמחנפים לרשעים ונותנים יד למושעים ואמר אלו הפושעים המה בעצמם פושעים ואלו המחנפים הם עושים פושעים וגרועים מהם. ואם באו אליו מאלו כת החנפים ה' מבזה אותם ולא רצה להשיבם בדברי תורה ששאלו לו ואמר שאינו עובד למרקוליס. ובפרט המפורסמים לחוטאים ומחטיאי רבים ה' מרחקם בתכלית הריחוק צאו טמאים אמר להם ולא תבואו לראות פני.

(מסעות ירושלים, מאמר חיות אש, אות מ"ה סעי' כ"ה)

מנסינות הדור האחרון שהמנהיגים משתמטים מלמחות ועי"ז פירצות הדור נקראים על שמם

פ"א באו אליו מגדולי העיר, ובהוכיחם למה יעמדו מרחוק ויעלמו לעתות בצרה צרת הדת שבאו פריצים וחללוה, היתה התשובה כי לא יוכלו לעשות דבר רק ה' הוא יוכל להושיע לרומם דגל התורה בדור פרוץ הלז, והוא הגיד ע"ז בכוונת הגמ' (סוף סוטה) דקמייחשיב מה שיהי' בסוף יומיא פני הדור כפני וכו' חכמת סופרים תסרח וכו' ומסיים כ"פ על מי לנו להשען על אבינו שבשמים. והקשה כיון דמיייר מצרות הדור שיהי' באחרית הימים מה זה דקאמר באמצע כ"פ כמו פייטן ואין לנו על מי להשען וכו' והלא זהו ברכה גדולה ומדה טובה מרובה שיבטחו בה' ואינו מהרעות כלל. וגם דהיל"ל על מי להם להשען ולא על מי לנו וכו'.

אבל כוונת הש"ס דגם זהו מקללת הדור והפורעניות בעוה"ר דכשיאמרו למנהיגי ישראל על מה יחישון ולא יוכיחו לבני דורם אשר חוצפא יסיגי בהם וכו' ככל הדברים שחשבו בגמ' ישובו המה שאין לנו להשען כ"א על אבינו שבשמים ושלא יוכלו לעשות מאומה וממילא לא ימחו כראוי ונקראת על שמם ח"ו פירצת הדור ואין לך קללה מרובה מזו אם כה' היו המנהיגים. ובאמת הבחירה הוא בידי אדם והמנהיג צריך למחות בכל מאמצי כחו והחלש

יאמר גבור אני וישתדל להיות איש גבור מלחמה לעמוד על משמרת הקודש יומם ולילה לגדרה של תורה וחלילה לפטור א"ע בתירוצים שונים שא"א לתקן וכו' וכנזכר^ט.

(מסעות ירושלים, מא' חיות אש אות מ"ט)

העיקר הוא שהצדיקים ימחו נגד הפירצות ב"תוך העיר" ולא להיות צדיק בביתו בלבד

כאשר שלחתי להרה"ג בעהמח"ס אשרי האיש שליט"א [הריא"ז מרגליות זצ"ל] העתק התעוררות ד"ת של כ"ק רבינו הגדול [הגה"ק המנחת אלעזר] דפה מונקאטש שליט"א [זצוק"ל] שאמר בעת אמירת ההושענות דהור"ר בשנת תרפ"ט [ונדפסו אח"כ בירושלים עיה"ק ע"י החרדים והקנאים לחיבת הקודש] קרא ושנה אותם לפני הק' מהרש"א והתענג מאוד ואמר כי כן צריך להיות איש צדיק הדור להגיד לבית יעקב פשעם ולזעוק מרה שיחזרו בתשובה והגיד דבר נחמד בשם הרב המסדר ומגיה המשנה למלך מהר"י כולי זצ"ל עה"כ (בפ' וארא) אם אמצע בסדום חמשים צדיקים בתוך העיר וכו' שתיבות בתוך העיר נראין כמיותר לכאורה. אבל למצאו צדיקים שיושבים ועוסקים בתורה ומצוות בביתם ולפני עצמם בלבד זהו אינו קשה כ"כ כי לא אלמן ישראל אולם העיקר הוא שיהיו צדיקים גודרי גדר ועומדים בפרץ "בתוך העיר" דווקא היינו בשווקים וברחובות שם יאחזו דרכם וצדקתם להחזיר העם למוטב וצדיקים כאלו ביקש אברהם אבינו שאולי נמצא בסדום אז שהמה יעמדו בפרץ למנוע רשעתם וכדאי להגן עליהם בשביל זה עכד"ה.

(מסעות ירושלים, חיות אש אות נ')

מחאת המנחת אלעזר זי"ע על השתלטות המשרד הרבנות הציוני על כתבי הקודש של הסבא קדישא זי"ע

... המה לקחו תחת המסגר ותפשו את כל הוננו היינו אוצר הספרים וסגרו בית תפלתו ומדרשו - זה שנה תמימה ותחת ידי מי המפתח? ובאיזה זכות?...

ט. וכדברים האלה ממש כתב הגאון רבי אלחנן וואסערמאן זי"ע (בקובץ מאמרים מאמר אומר אני מעשי למלך אות ז') וז"ל, מה עלינו לעשות למצב נורא כזה אשר לא היה אצלנו מיום היות ישראל לגוי? האם עלינו להתייבש ולישב בחיבוק ידיים, עד אשר ירחמו מן השמים? חלילה להעלות כן על הדעת! ובשם הגאון בעל נפש החיים ז"ל אומרים על סיום המשנה בסוף סוטה (מ"ט ע"ב) "ואנו אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים", אשר המשנה מודיעה אותנו את הקללות אשר תחולנה בעיקבתא דמשיחא. ואמר הגאון כי הדברים האחרונים שבמשנה זו גם הן קללה, והיא יותר נוראה מכל הקללות שלפניה, כי יראי ה' שיהיו בימים ההם יתייבשו וירפו ידיהם מללחום מלחמת ה', והיא טעות גדולה, והמקרא צווח (תהלים ס"ח, ל"ה) "תנו עוד לאלקים", אבל עלינו לחפש ולמצוא בתורה דרכי המלחמה הזאת ואופניה.

י. ועי' ביואל משה בהקדמה (עמ' ס"ו בד"ה ועוד שם) שמביא פי' זה מהאבן עזרא עה"כ שם, והראב"ע שם מעיר לזה ממקרא דירמ' (ה' א') שוטטו בחוצות ירושלים, ודעו נא ובקשו ב"רחובותיה" אם תמצאו איש וגו', והביא רבינו שגם הרד"ק עה"כ בירמ' שם הביא פי' זה בשם אביו וכן פי' השלה"ק (תושב"כ פ' פנחס תורה אור) יעו"ש ודו"ק.

רבינו רב האי גאון וכו' הס"ק ז"ע לא נהנה מעולם מכולליהם ולא היה שייך לשום כולל ובקהלם אל תחד כבודו ובאיזה משפט הלכו לסגור ביתו ועזבונו ובעוד הי' אתנו בשעות וברגעים האחרונים ממש אשר שכלו היה צח בשלימות ובירך ברכות והשיח דברי קודש בינו לבין קונו, וגם ברכות עלינו, וכאשר ראו עינינו ושמענו אזנינו (גם אני הצעיר אוכל להעיד) **כבר העמידו העמלקים רבני המשרד סאלדאט איש חיל (יהודי בליעל) אצל הפתח מבפנים המתין על יציאת נשמתו (ועיניו הקדושים עוד ראו, ולבבו הבין זה) שומו שמים על רציחה ואכזריות כזה! ובדרך הטבע הוא שקירבו מיתתו ע"י הצער הלו הנשמע כזה לפגוע במשיח ה' טרם הסתלקותו ובפרט בגזילת עזבונו לאחר פטירתו ושני טעמים (לפגם) היה להם כמוכן א) כדי שלא יגיע מעזבונו אפי' שוה פרוטה לאחר, רק להם לבדם. ב) כדי לנקום את נקמתם מהס"ק ז"ע אשר היה קנאי לשם ה' צבאות ותורתו ואמונתו וחלק עליהם כמו כל יר"א אלפי אלפים בני ישראל בעולם המאמינים הע"י.**

הלא חכמת התורה בחוץ תרונה ותצעק ברחובות על התועבה והנבלה הזאת מדוע שמו במאסר חידושי תורתו וספריו כתי"ק לבלתי צאת לאורה אשר כל העולם

מצפים ומיחלים עליהם ותהי זכרון דבריו הקדושים זאת נחמתנו, אשר החלק שהתחיל להדפיס לפני הרבה שנים יש אצלי כמו עשרים קונטרסים מהשו"ת האו"ח וחיו"ד (בפלאה חריפתא ובקיאות נפלאה ואריכות גדולה מברר ומלבן יעלו שמים ירדו תהומות) ומצאום בעדי כעת במערת הגה"ק לב"ש [לבושי שרד]" ז"ע בצפת"ו בגניזה עקז' א' וכל הקונטרסים הנדפסים מונחים שם בביתו ובביליאתעהק שלו ורובו ככולו המה בכתובים ולא יצאו מאהלו וביתו ומדוע יתעכבו את כל זה? והנה ידעתי את כל פרטי הדברים עד היכן מגיעים הערמות ותחבולות בעוה"ר². ופירסמו אפוטרופסיו כלומר משמשיו (אויבי האיש) אנשי ביתו (כדאמר' בסוף סוטה שכן יה' ביומא אליו) צוואה בשם הס"ק ז"ע שיה' מהונו ביהמ"ד ישיבה על שמו וכפי הנשמע (וכן נלע"ד ולכל אנ"י שלא סיפר לנו הס"ק מזה כלל בחיים חיותו מצוואתו כזה אם כי היינו אוהבים אליו להבחל"ח במס"נ ממש) מערערים שהצוואה הלו מזויפת וכן יש עוד ראיות לזה, וגם יש יורש דאו' בקושטא מנכד אחיו...

... וגם כי ידענו כי במה שלטו וישלטו בהם ידי זרים במפתחות רבות בספרים עתיקים כאלו וכל יומא זמני' להישמר מהפסד כנודע...

יא. עי' בחומת אש (אות מ"ב) שלאחר פטירתו מצאו בדרך פלא במערת הלבושי שרד בצפת גנוזים מקונטרסי שו"ת שכתבן בהיותו בצפת (עד שנת תרפ"א) ונשלחו אל הגה"ק המנחת אלעזר ז"ע.

יב. וע"ע ב"חיות אש" בסופו אות נ"ט (אודות מה שהבאי כח מהרבנות הרשעות השתלטו על הכתבים וגרמו לנזק רב, ועי"ש עוד במהדו"ק בעמ' רמ"א ועמ' רמ"ד מה שבשעת הלוי ביזו את הנפטר הסב"ק כאשר לא התחשבו ברום ערכו וקדושתו יע"ש).

ובגליון "דורות" של "העדה" בפרשת בהר בחוקות שנת תש"ע הביאו את מה שהאנשי המזרחי פרסמו מכתבים מזויפים עם הבלאנק המקורי מה"סבא קדישא" ובהם כאילו משבח את הר' קוק ואת הרבנות, אכן הכתב ניכר שהוא מזויף, והם "זוכרו" לפרסם אותם הרבה שנים אח"כ ומכתב א' פרסמו רק בשנת תשנ"ב שהוא למעלה משישים שנים אחרי הסתלקותו, ומוכיחים שם ב"דורות" את הזיופים מתוכם.

וביותר הרחיבו בזה כעת בגליון "דורות" של שנה זו (תשפ"א, בפרשת אמור) והביאו את דברי הרב אביעד נייגר הי"ו בעמח"ס ילקוט השבעתי אתכם, שחקר את הדבר ומוכיח היטב את זיופם, ואכן פשוט הדבר שהם עשו זאת אחרי שגנבו את הכתבים המקוריים, וככה היה ביכלתם לזייפם, אלא שאעפ"כ יכולים בקלות להבחין בזיוף, וכפי שמוכיחים שם לעין כל את צילום הכת"י המזויפים ומקומות שבהם ניכר זיופם, ועי"ש באריכות.

ובפרט אחרי שהעיתקנו כאן כל אלו המכתבים שהיו מוחזקים ומפורסמים מתוך כתי"ק זה שנים רבות נגד הרבנות והר' קוק (עי' שם בדורות כתי"ק המקורי נגד קוק, וכן בסו"ס מרא דארעא ישראל ח"ב בסוף יש כתי"ק בזה הנדפס כאן) נראה דעתו ברור ומפורש וא"א להסתפק בזה. עוד יש לציין מה שהרב אביעד מעיד שם שגם הרב ישעי' מרגליות שליט"א בנו של הגרש"א מרגליות זצ"ל (בן הריא"ז מרגליות זצוק"ל שהי' מקורבו ותלמידו של הסב"ק) אמר לו בשם אביו שאלו הכתבים הם מזויפים, יע"ש עוד.

יג. הרה"צ רבי אהרן פישר זצ"ל [אביו של הראב"ד מרן הגר"י פישער זצוק"ל] כאשר נתמנה להיות אחד מאפוטרופסי ירושתו של המהרש"א אלפאנדרי בנסינו לאתר קרובים-רחוקים פירסם את המודעה הבאה בקול ישראל:

מחאה ובקשה

ראיתי בעיתון ה'דבר' מודעה מאת הרבנות הראשית שבים י"ג מנחם אב תעין בצואת הגאון המנוח ר' שלמה אליעזר אלפענדרי ז"ל בכדי לאשרה. בתור בן בית של המנוח שהספקתי במשך שנות שירותי אותו **לדעת את התנגדותו הגדולה למשרד הרבנות הזה, ובידעי שהמנוח ז"ל אינו בפנקס הבוגרים של ועד הלאומי, הנני מוחה גלוי נגד זה שמשרד הרבנות לוקח לו הזכות לטפל בצוואתו של המנוח זצ"ל**, שאיננו גם לפי החוק, אחרי שאין למשרד הרבנות זכות שפוט על אנשים שאינם חברים בוועד הלאומי.

"יחד עם זה הנני מבקש מאת כל מי שאפשר לו להודיע מענין העזובן כערך לאלפים פונט, לבן אחי המנוח שלפי ידיעתי מאת המנוח זצ"ל הוא נמצא בקושטא. אהרן פישער". (הובא בגליון "דורות" משנת תש"ע שם).